Disclaimer : Ministry of Finance and Planning repository shall be regarded as a publisher and bears no liability for any damage upon using contents of the repository.

Budget Documents MoFP Budget

2016-06

Hotuba ya Wizara ya Fedha na Mipango ya Makadirio ya Mapato na matumizi 2016 - 2017

Tanzania, Jamhuri ya Muungano

Wizara ya Fedha na Mipango

https://repository.mof.go.tz/handle/123456789/232

Downloaded from Ministry of Finance and Planning Repository

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

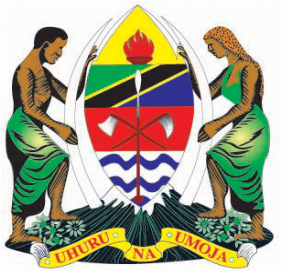

WIZARA YA FEDHA NA MIPANGO

MUHTASARI WA HOTUBA YA WAZIRI WA FEDHA NA MIPANGO, MHESHIMIWA DKT. PHILIP ISDOR MPANGO (MB), AKIWASILISHA BUNGENI MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA WIZARA YA FEDHA NA MIPANGO KWA MWAKA 2016/17

1 JUNI, 2016

1.0 UTANGULIZI

1. ***Mheshimiwa Spika,*** kufuatia taarifa iliyowasilishwa hapa Bungeni na Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Bajeti, naomba kutoa hoja kwamba Bunge lako Tukufu sasa likubali kupokea, kujadili na kupitisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Fedha na Mipango kwa mwaka 2016/17.

2. ***Mheshimiwa Spika,*** naomba kuanza hotuba yangu kwa kumshukuru Mwenyezi Mungu, kwa kuniruhusu kusimama mbele ya Bunge lako Tukufu kuwasilisha Bajeti ya Wizara ya Fedha na Mipango kwa mwaka 2016/17.

3. ***Mheshimiwa Spika*****,** napenda kutumia fursa hii adhimu kuwapongeza kwa dhati kabisa Mhe. Dkt. John Pombe Joseph Magufuli, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Mhe. Samia Suluhu Hassan, Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa ushindi mkubwa waliopata katika Uchaguzi Mkuu wa tarehe 25 Oktoba, 2015 na kuwawezesha kuongoza Taifa letu na Serikali ya Awamu ya Tano. Aidha, nitumie fursa hii kumpongeza Mhe. Kassim M. Majaliwa kwa kuchaguliwa na wananchi wa Jimbo la Ruangwa kwa kura nyingi kuwa Mbunge wao na hivyo kutoa fursa kwa yeye kuteuliwa na Mheshimiwa Rais kuwa Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Kwa pamoja, nawaombea afya njema na hekima kutoka kwa Mungu katika kutekeleza majukumu yao chini ya kaulimbiu ya **"Hapa Kazi Tu"** kwa manufaa ya wananchi wote na hasa masikini.

4. ***Mheshimiwa Spika*****,** naomba nikupongeze wewe binafsi kwa kuchaguliwa kwako kuwa Spika wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na kwa kuliongoza Bunge letu Tukufu kwa busara na hekima. Aidha, nampongeza pia Mhe. Dkt. Tulia Ackson Mwansasu, kwa kuteuliwa kuwa mbunge na kwa kuchaguliwa kuwa Naibu Spika na hivyo kukusaidia kuendesha vyema shughuli za Bunge. Nawaombea kwa Mungu awape afya na hekima ya kuendesha Bunge hili kwa manufaa ya Taifa kwa ujumla.

5. ***Mheshimiwa Spika***, naomba kuchukua fursa hii pia kuwapongeza Waheshimiwa Wabunge wote kwa kuchaguliwa kuwakilisha wananchi wa majimbo yenu na wote walioteuliwa kuwakilisha makundi maalum katika jamii yetu. Aidha, nawapongeza Mawaziri na Naibu Mawaziri wote wa Serikali ya Awamu ya Tano kwa kuaminiwa na kuteuliwa na Mheshimiwa Rais kumsaidia katika kuwaletea maendeleo Watanzania.

6. ***Mheshimiwa Spika,*** naomba pia nitoe shukrani zangu za dhati kwa Mheshimiwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Dkt. John Pombe Joseph Magufuli kwa kuniamini na kuniteua kuwa Waziri wa Fedha na Mipango. Hivyo, kwa mara nyingine, ninamuahidi Mheshimiwa Rais na Watanzania kwa ujumla kwamba nitatekeleza jukumu hili kwa bidii, weledi na uadilifu.

7**.** ***Mheshimiwa Spika***, kipekee nimshukuru Naibu Waziri wa Fedha na Mipango, Mheshimiwa Dkt. Ashatu Kachwamba Kijaji – Mbunge wa Kondoa, kwa ushirikiano anaonipa kutekeleza majukumu yangu kwa ufanisi mkubwa. Aidha,

niwashukuru pia Viongozi wa Wizara, nikianza na Katibu Mkuu na Mlipaji Mkuu wa Serikali, Dkt. Servacius Beda Likwelile, Naibu Makatibu Wakuu, Ndugu Dorothy S. Mwanyika, Ndugu James Doto na Ndugu Amina Kh. Shaaban, kwa ari yao ya kujituma katika kutekeleza majukumu ya Wizara ya Fedha na Mipango. Vilevile napenda kuwashukuru Prof. Benno Ndulu, Gavana wa Benki Kuu ya Tanzania, Bw. Alphayo Kidata, Kamishna Mkuu wa Mamlaka ya Mapato Tanzania, Bw. Lawrence Mafuru - Msajili wa Hazina na Dkt. Albina Chuwa - Mkurugenzi Mkuu wa Ofisi ya Taifa ya Takwimu, kwa kunisaidia kutekeleza majukumu yangu vizuri na kuongoza taasisi muhimu wanazosimamia kwa weledi mkubwa. Aidha, nawashukuru Makamishna, Wakurugenzi, Wakuu wa Taasisi, Wakuu wa Vitengo na Wafanyakazi wote wa Wizara ya Fedha na Mipango kwa kazi nzuri na ushirikiano wao mkubwa wanaonipatia katika kutekeleza majukumu yetu ya kila siku.

8. ***Mheshimiwa Spika,*** napenda kuishukuru kwa dhati Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Bajeti chini ya Mwenyekiti wake Mheshimiwa Hawa Abdulrahman Ghasia, Mbunge wa Mtwara Vijijini, na Makamu Mwenyekiti Mheshimiwa Josephat Sinkamba Kandege, Mbunge wa Kalambo kwa ushirikiano wao waliotupatia wakati wa kujadili Mapendekezo ya Mpango na Bajeti ya Wizara yangu. Ninaahidi kwamba tutaendelea kushirikiana na Kamati hii na kuzingatia ushauri na maelekezo wanayotupatia kwa lengo la kuleta ufanisi katika kutekeleza majukumu ya Wizara yangu.

9. ***Mheshimiwa Spika,*** hotuba yangu itajikita katika maeneo makuu matatu yafuatayo: Kwanza, ni Mwelekeo wa Majukumu ya Wizara katika Kujenga Msingi wa Uchumi Imara. Pili, Mapitio ya Utekelezaji wa Mpango na Bajeti kwa mwaka 2015/16 na tatu, Malengo na Maombi ya Fedha kwa mwaka 2016/17.

2.0 MWELEKEO KATIKA KUJENGA MSINGI WA UCHUMI IMARA

10. ***Mheshimiwa Spika,*** azma ya Serikali ya Awamu ya Tano ni kuifikisha Tanzania kuwa nchi yenye kipato cha kati ifikapo mwaka 2025. Ili kufikia azma hii, ni muhimu kuwekeza katika viwanda kama ilivyosisitizwa na Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Dkt. John Pombe Joseph Magufuli wakati akizindua Bunge la 11 tarehe 20 Novemba, 2015.

11. ***Mheshimiwa Spika,*** wakati Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Kassim M. Majaliwa (Mb), alipokuwa anawasilisha hotuba yake katika Bunge lako Tukufu mnamo tarehe 25 Aprili 2016, alielezea mwelekeo wa Serikali ya Awamu ya Tano yenye falsafa ya HAPA KAZI TU nanukuu **"Malengo ya Serikali ya Kufikia kipato cha kati na kufanyika mapinduzi makubwa ya viwanda yanategemea sana utulivu wa uchumi", mwisho wa kunukuu.**

12. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara yangu imejipanga kuchukua hatua madhubuti zinazolenga kujenga Taifa linalojitegemea kwa kukuza uchumi na kupunguza umasikini. Moja ya hatua hizo ni kusimamia na kufuatilia kwa

ukamilifu utekekelezaji wa Mpango wa Pili wa Maendeleo wa Miaka Mitano 2016/17 - 2020/21. Mpango huu unajikita katika kujenga msingi wa uchumi wa viwanda na maendeleo ya watu.

13. ***Mheshimiwa Spika,*** ili mpango huu uweze kutekelezwa kwa ufanisi na kupata matokeo tarajiwa, ni dhahiri kuwa tutahitaji rasilimali za kutosha, hususan rasilimali fedha. Wizara ya Fedha na Mipango kwa kushirikiana na wadau wengine inalo jukumu la kuimarisha ukusanyaji wa mapato ili kukabiliana na changamoto ya upungufu wa rasilimali fedha. Aidha, Ilani ya Uchaguzi ya Chama cha Mapinduzi ya mwaka 2015-2020 imeweka bayana majukumu ya Wizara ya Fedha na Mipango ya kuimarisha usimamizi na ukusanyaji wa mapato, kupanua wigo wa vyanzo vipya vya mapato na kusimamia kwa ufanisi matumizi ya fedha za umma kwa kuzingatia sheria, kanuni na miongozo mbalimbali.

14. ***Mheshimiwa Spika,*** kwa upande wa kuimarisha usimamizi na ukusanyaji wa mapato, Wizara itajielekeza katika maeneo yafuatayo:- Kusimamia kikamilifu matumizi ya vifaa na mifumo ya kielektroniki katika ukusanyaji wa mapato ili kuongeza ufanisi na kudhibiti upotevu wa mapato; Kurasimisha sekta isiyo rasmi kuingia katika mfumo wa kodi na hivyo kupanua wigo wa kodi na; Kuimarisha ufuatiliaji wa mapato yanayokusanywa na taasisi na mamlaka mbalimbali za Serikali ili kuongeza ukusanyaji wa mapato ya Serikali. Tunalenga pia kuimarisha ukusanyaji wa mapato yasiyo ya kodi na kuboresha usimamizi wake chini ya Mamlaka ya Mapato Tanzania kutokana na uzoefu na mifumo ya ukusanyaji

iliyopo nchi nzima; Kuendelea kuchukua hatua za kudhibiti na kupunguza misamaha ya kodi isiyo na tija; na Kuendelea kuimarisha usimamizi na kufanya ukaguzi wa mara kwa mara bandarini na maeneo ya mipakani ili kuhakikisha kwamba kodi stahiki zinakusanywa.

15. ***Mheshimiwa Spika,*** mikakati mingine itakayotekelezwa na Wizara ni kama inavyooneshwa katika kitabu cha hotuba yangu kuanzia ukurasa wa **saba** hadi ukurasa wa **kumi**.

16. ***Mheshimiwa Spika,*** sambamba na mikakati niliyoitaja hapo juu, majukumu ya Wizara ya Fedha na Mipango yatakayotekelezwa ili kufikia azma ya kujenga msingi wa uchumi imara na Taifa linalojitegemea ni kama pia inavyooneshwa katika kitabu cha hotuba yangu ukurasa wa 11.

3.0 MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI YA MWAKA 2015/16

17. *Mheshimiwa Spika,* katika mwaka 2015/16, majukumu ya Wizara yaliendelea kutekelezwa kupitia mafungu tisa ya kibajeti na taasisi na mashirika 35 yaliyo chini yake (Jedwali na.1). Mafungu hayo ni Fungu 50 - Wizara ya Fedha na Mipango; Fungu 21 – Hazina; Fungu 22 - Deni la Taifa; Fungu 23 - Idara ya Mhasibu Mkuu wa Serikali; Fungu 10 – Tume ya Pamoja ya Fedha; Fungu 13 - Kitengo cha Udhibiti wa Fedha Haramu; Fungu 7 – Ofisi ya Msajili wa Hazina; Fungu 66 – Tume ya Mipango na Fungu 45 – Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi.

18. ***Mheshimiwa Spika,*** ili kufikia lengo kuu la kusimamia utekelezaji wa sera za uchumi jumla, mipango ya Wizara katika mwaka 2015/16, mapato ya Wizara kwa mwaka 2015/16 pamoja na matumizi ni kama inavyooneshwa kwenye kitabu cha hotuba yangu kuanzia ukurasa wa 12 hadi ukurasa wa 16.

3.1 UTEKELEZAJI WA BAJETI YA MWAKA 2015/16:

19. ***Mheshimiwa Spika,*** napenda sasa kuchukua fursa hii kuelezea kwa kina utekelezaji wa majukumu ya Wizara kwa mwaka 2015/16.

3.1.1 Kubuni na Kusimamia Utekelezaji wa Sera za Uchumi Jumla

20. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara imesimamia utekelezaji wa Sera na Mikakati ya uchumi jumla zikiwemo Sera za Kibajeti na zile za Kifedha (Fiscal and Monetary policies) ili kuhakikisha kuwa uchumi wetu unaendelea kukua na hivyo kunufaisha wananchi walio wengi zaidi. Sera ya bajeti inalenga, pamoja na mambo mengine, kudhibiti na kupunguza mfumuko wa bei na hivyo kupunguza gharama za maisha ya wananchi.

3.1.2 Uratibu wa Mipango ya Maendeleo ya Taifa

21. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara imeendelea kuratibu uandaaji na ufuatiliaji wa mipango ya maendeleo nchini sambamba na kusimamia uchumi. Ili kutekeleza majukumu hayo, Wizara imekamilisha uandaaji wa Mpango wa Pili wa Maendeleo wa Miaka Mitano (2016/17 – 2020/21) na tayari umeidhinishwa na Bunge lako Tukufu. Aidha, Wizara imeandaa Mpango wa Maendeleo wa Taifa wa Mwaka 2016/17. Mpango huu ni wa kwanza katika kutekeleza Mpango wa Pili wa Maendeleo wa Mwaka 2016/17 – 2020/21.

22. ***Mheshimiwa Spika***, mikakati maalum iliyozingatiwa katika Mpango wa Mwaka 2016/17 pamoja na shughuli nyingine zilizotekelezwa ni kama inavyooneshwa katika kitabu cha hotuba yangu ukurasa wa **17** na ukurasa wa **18.**

3.1.3 Uratibu wa Mikakati ya Kupunguza Umaskini

23. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kipindi cha mwaka 2015/16, Wizara iliendelea kuratibu na kufuatilia utekelezaji wa MKUKUTA-II ikiwa ni pamoja na kufanya tathmini ya mkakati huo ambao baada ya kuongezewa muda wa mwaka mmoja wa utekelezaji, unafikia ukomo wake mwezi Juni, 2016. Matokeo ya tathmini hiyo yameainishwa katika Taarifa ya Utekelezaji wa MKUKUTA-II kwa kipindi cha Miaka Mitano (2010-2015). Taarifa hii ilisambazwa kwa Waheshimiwa Wabunge

wakati nilipowasilisha mwelekeo wa Mpango wa Maendeleo wa Miaka Mitano Awamu ya Pili (2016/17 - 2020/21) kwenye semina ya Waheshimiwa Wabunge mwezi Februari, 2016. Tathmini hiyo imetoa mchango mkubwa katika kubainisha vipaumbele vya Mpango wa Maendeleo Awamu ya Pili ambao umejumuisha masuala ya kupambana na umaskini.

24. ***Mheshimiwa Spika,*** kwa ufupi, mafanikio yaliyopatikana katika utekelezaji wa MKUKUTA-II ni pamoja na kukua kwa pato la wastani la Mtanzania kutoka shilingi 770,464.3 mwaka 2010 kufikia shilingi 1,918,928 mwaka 2015; kuongezeka kwa kasi ya kupungua kwa umaskini wa kipato ambapo kati ya mwaka 2007 na 2012 umasikini ulipungua kwa asilimia 6.2, kutoka asilimia 34.4 hadi asilimia 28.2, ikilinganishwa na kupungua kwa kiwango cha asilimia 4.6 katika kipindi cha miaka 15, yaani kutoka asilimia 39 mwaka 1992 hadi kufikia 34.4 mwaka 2007.

25. ***Mheshimiwa Spika,*** umri wa mtanzania wa kuishi umeongezeka kutoka miaka 51 mwaka 2001 hadi miaka 61 hivi sasa. Mafanikio hayo kwa pamoja yamechangia kupandisha Kipimo cha Maendeleo ya Binadamu (Human Development Index - HDI) kutoka asilimia 48.8 mwaka 2014 hadi asilimia 52 mwaka 2015.

3.4.4 Usimamizi wa Ukusanyaji wa Mapato ya Serikali

(a) **Mapato ya Ndani**

26. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2015/16, Sera za Mapato zililenga kukusanya mapato ya kodi na yasiyo ya kodi ya **shilingi bilioni 13,999.52** (ikijumuisha mapato ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa). Hadi kufikia Machi, 2016 jumla ya makusanyo ya ndani (ikijumuisha mapato ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa) yalikuwa **shilingi bilioni 10,346.55** sawa na **asilimia 74** ya makadirio ya mwaka.

27. ***Mheshimiwa Spika,*** ili kuboresha ukusanyaji wa mapato ya kodi, Wizara imeingia mikataba ya kiutendaji na Mamlaka ya Mapato Tanzania kuanzia ngazi ya juu mpaka wasimamizi wa chini; kupitia TRA, Wizara imeendelea kuimarisha matumizi ya mashine za kielektroniki (EFD) ikiwa ni pamoja na kuanza kutoa mashine hizo bure kwa wafanyabiashara na kupiga marufuku Taasisi, Wakala wa Serikali, na Mamlaka za Serikali za Mitaa kufanya biashara na wazabuni ambao hawatumii mashine hizo; kuboresha matumizi ya mfumo wa TANCIS pamoja na Mfumo Mmoja wa Ukadiriaji wa Thamani za Bidhaa; Kuwatambua walipa kodi kupitia tafiti mbalimbali na hatimaye kuwasajili; na Kutekeleza utaratibu wa ulipaji kodi kwa kutumia vitalu vya kodi.

28. ***Mheshimiwa Spika,*** hatua nyingine zilizochukuliwa ni pamoja na: kuwatambua na kuwasajili wajasiriamali walio kwenye sekta isiyo rasmi na kufuatilia mwenendo wa malipo yao; Kutekeleza mkakati wa ulipaji kodi kwa hiari; Kufanya utafiti kuhusu kodi za pango za majengo ambazo zinatoa mwelekeo wa kodi za mapato kutoka kwa wenye majengo ya biashara; Kutumia mifumo ya TEHAMA katika kusajili na malipo ya kodi; na uwasilishaji kwa njia ya kielektroniki wa Ritani za kodi ya ongezeko la thamani na miamala ya forodha. Aidha, Serikali ilikamilisha Sheria ya Usimamizi wa Mapato ya Mafuta na Gesi ya mwaka 2015 yenye lengo la kuhakikisha kuwa matumizi ya mapato yatokanayo na mafuta na gesi yatasimamiwa ipasavyo kwa manufaa ya kizazi cha sasa na vizazi vijavyo.

29. ***Mheshimiwa Spika***, katika kuimarisha ukusanyaji wa mapato yasiyo ya kodi Wizara imesimamia na kuhimiza utumiaji wa mfumo wa kielektroniki katika utoaji wa risiti kwa tozo, faini, ada na malipo mengine yote ya Serikali Kuu, Mamlaka za Serikali za Mitaa na Mawakala wote wa Serikali. Aidha, Wizara imeendelea kuhimiza uongezaji wa kufanya uthamini wa majengo mijini ili kuhakikisha ulipaji wa viwango stahiki; na kusimamia kwa karibu zaidi Mashirika ya Umma na Wakala wa Serikali ili kuhakikisha Serikali inapata gawio stahiki, matumizi yasiyo na tija yanaondolewa na mapato ya ziada yanachangia Mfuko Mkuu wa Serikali.

(b) **Misaada na Mikopo**

30. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara ililenga kuendeleza ushirikiano na wadau mbalimbali wakiwemo Washirika wa Maendeleo katika kutekeleza mipango ya maendeleo. Katika mwaka 2015/16, Washirika wa Maendeleo waliahidi kuchangia bajeti ya Serikali kwa kiasi cha **shilingi bilioni 2,322.5** ambapo misaada ya Kibajeti ni **shilingi bilioni 660**, Mifuko ya kisekta ni **shilingi bilioni 199** na miradi ya Maendeleo ni **shilingi bilioni 1,463**.

31. ***Mheshimiwa Spika,*** hadi kufikia Machi, 2016 kiasi cha **shilingi bilioni 1,064.89** sawa na **asilimia 46** kimepokelewa. Kati ya kiasi hicho, Misaada ya kibajeti ni **shilingi bilioni 169.6** (sawa na asilimia 26 ya ahadi), Mifuko ya kisekta ni **shilingi bilioni 243.96** (sawa na asilimia 123 ya ahadi) na Miradi ya Maendeleo **shilingi bilioni 651.32** (sawa na asilimia 46 ya ahadi).

32. ***Mheshimiwa Spika,*** kupungua kwa misaada toka nje kunatokana na kujiondoa kwa baadhi ya Washirika wa Maendeleo wanaochangia kupitia Misaada na mikopo ya kibajeti na baadhi ya Washirika wa Maendeleo kupunguza ahadi zao. Wafadhili wanaochangia kupitia misaada ya kibajeti walipunguza michango yao kutoka **shilingi bilioni 660** mpaka **shilingi bilioni 399** katikati ya mwaka wa fedha 2015/16 na wengine kuhusisha utoaji wa fedha na masharti ambayo hayakuwemo katika makubaliano ya awali. Katika kushughulikia changamoto hizi, Serikali inaendelea na mazungumzo na Washirika wa Maendeleo ili kuhakikisha kwamba fedha zilizoahidiwa zinatolewa kwa wakati.

3.4.5.1. Uandaaji na Usimamizi wa Utekelezaji wa Bajeti ya Serikali

33. ***Mheshimiwa Spika***, katika kutekeleza jukumu la Uandaaji na Usimamizi wa Utekelezaji wa Bajeti ya Serikali, Wizara imeratibu uandaaji wa Mwongozo wa Mpango na Bajeti wa Mwaka 2016/17 pamoja na Kitabu cha Taarifa ya Hali ya Uchumi kwa mwaka 2015 na; kufanya marekebisho ya takwimu za Bajeti ya Mafungu mbalimbali kwenye mfumo wa IFMS na kuchapisha vitabu vya bajeti ya mwaka wa fedha 2015/16 (Juzuu Na. II, III & IV). Aidha, Wizara iliandaa, kuchapisha na kusambaza kitabu cha tafsiri rahisi ya Bajeti ya Serikali ya mwaka wa fedha 2015/16 yaani "Citizen's Budget"; na kuendesha mafunzo ya wakufunzi wa kitaifa wa Sheria ya Bajeti ya Mwaka 2015 na kutoa mafunzo kwa wadau mbalimbali kwa Mikoa 26, Halmashauri 182, pamoja na Wizara zote nchini.

34. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kuhakikisha usimamizi wa bajeti hasa kwenye miradi ya maendeleo unazingatiwa, Wizara ilifanya ufuatiliaji wa fedha za Mikopo ya wanafunzi wa elimu ya juu; mapato na matumizi ya VETA; fedha za 'Skills Development Levy' kwa Mamlaka ya Elimu Tanzania. Aidha, Wizara ilihakiki madeni ya Shirika la Habari Tanzania (TBC), Kampuni ya Magazeti Tanzania (TSN), Kampuni ya Simu (TTCL) yanayodaiwa katika Taasisi mbalimbali za Serikali na Shirika la kudhibiti nzige wa jangwani na nzige wekundu. Wizara pia ilifanya ufuatiliaji wa fedha za SDL zilizotolewa kwenye mradi wa "Support Skills Development Project" kwa Wizara ya Kazi.

3.4.6. Usimamizi na Udhibiti wa Matumizi ya Fedha za Umma

35. ***Mheshimiwa Spika***, katika kudhibiti matumizi ya fedha za umma, Wizara kupitia Idara ya Mkaguzi wa Ndani Mkuu wa Serikali imeendelea kufanya ukaguzi maalum katika Wizara na Taasisi mbalimbali za Serikali. Jukumu hilo limetekelezwa kwa kufanya uhakiki wa madai ya walimu na watumishi wasio walimu wa Serikali, watoa huduma ya chakula katika shule za msingi na sekondari za Serikali, madai ya Wakandarasi, Washauri, madai ya fidia, mirahaba na gharama za usimamizi wakati wa utekelezaji wa miradi ya barabara.

36. ***Mheshimiwa Spika***, shughuli nyingine zilizofanywa chini ya Usimamizi na Udhibiti wa Matumizi ya Fedha za Umma ni kama inavyooneshwa kwenye kitabu cha hotuba yangu kuanzia ukurasa wa 26 hadi na 28.

3.4.7. Usimamizi wa Malipo

37. ***Mheshimiwa Spika***, Wizara imeendelea kudhamini mafunzo ya muda mrefu kwa watumishi 238 wa kada ya uhasibu, ugavi, uchumi na kompyuta kutoka kwenye Wizara, Idara za Serikali, Sekretarieti za Mikoa, Manispaa, Halmashauri za miji; na Watumishi wapatao 650 wa kada ya uhasibu wamepatiwa mafunzo ya kutayarisha hesabu kwa kutumia viwango vya kimataifa vya Uhasibu (IPSAS Accrual). Aidha, Mfuko wa Bunge umeunganishwa kwenye Mtandao wa Malipo wa kielektroniki wa TISS pamoja na EFT; Malipo ya

Mirathi (Death Gratuity) yameunganishwa kwenye mfumo wa "Electronic Fund Transfer". Mfumo huu umewezesha malipo kuingizwa kwenye akaunti za benki za warithi moja kwa moja na hivyo kuharakisha malipo. Wizara imeendelea kusimamia uendeshaji mtandao wa malipo wa Serikali (Integrated Financial Management System – IFMS) kwa kutoa ushauri wa kitaalamu na kuziwezesha Idara/Wizara za Serikali pamoja na Mikoa kutumia mtandao kwa ufanisi. Pia kutatua matatizo ya kiufundi pale yanapotokea.

3.4.8. Deni la Taifa

38. ***Mheshimiwa Spika,*** Serikali imeendelea kusimamia Deni la Taifa kwa kuzingatia Sheria ya Mikopo, Dhamana na Misaada SURA 134. Aidha, msisitizo umewekwa kukopa mikopo yenye masharti nafuu ambayo inakopwa kwa uangalifu na kutumika kwenye miradi yenye vichocheo vya ukuaji wa uchumi, ikiwemo ujenzi wa miundombinu ya barabara, reli, ujenzi wa mitambo ya kufua umeme na ujenzi wa viwanja vya ndege.

39. ***Mheshimiwa Spika,*** kwa mwaka 2015/16, Serikali ilitenga shilingi bilioni 504.57 kwa ajili ya kulipa riba ya deni la nje. Hadi Machi, 2016 shilingi bilioni 414.66 sawa na asilimia 82 zilitumika kwa ajili hiyo. Aidha, Serikali ilitenga shilingi bilioni 899.89 kwa ajili ya kulipa riba ya deni la ndani. Hadi Machi, 2016 shilingi bilioni 547.88 sawa na asilimia 61 zilitumika kwa ajili hiyo.

40. ***Mheshimiwa Spika,*** kwa mwaka wa fedha 2015/16 Serikali ilitenga pia shilingi bilioni 421.20 kwa ajili ya kulipa mtaji wa deni la nje. Hadi Machi, 2016 shilingi bilioni 395.90 sawa na asilimia 94 zilitumika kwa ajili hiyo. Aidha, Serikali ilitenga shilingi trilioni 2.7 kwa ajili ya kulipa mtaji wa deni la ndani. Hadi Machi, 2016 shilingi trilioni 1.86 sawa na asilimia 69 zilitumika kwa ajili hiyo.

3.4.9. Usimamizi wa Mali ya Serikali

41. ***Mheshimiwa Spika,*** katika jukumu la usimamizi wa mali ya Serikali, Wizara imefanya uthamini wa ardhi, majengo na mali nyingine za Serikali ambapo taasisi kumi zinaendelea kufanyiwa uthamini; Kuondosha mali chakavu katika Wizara na Idara za Serikali ambapo jumla ya shilingi bilioni 2.06 zilikusanywa kutokana na mauzo ya magari na vifaa chakavu; na vibali vya uondoshaji wa mali chakavu vilivyokuwa na thamani ya shilingi bilioni 1.68 vilitolewa kwa mamlaka na taasisi mbalimbali za Serikali.

3.4.10. Ununuzi wa Umma

42. ***Mheshimiwa Spika***, katika mwaka 2015/16 Wizara imepitia Sheria ya Ununuzi wa Umma Na. 7 ya Mwaka 2011 na kupendekeza marekebisho ya sheria hiyo; Kukamilisha uandaaji wa Sera ya Taifa ya Ununuzi wa Umma na mkakati wa utekelezaji wake; Kuanza kutekeleza mpango wa mahitaji ya mafunzo wa maafisa ununuzi na ugavi kwa kuwajengea uwezo wa namna ya kupunguza vihatarishi katika ununuzi wa umma; Kuhakiki taarifa za maafisa

ununuzi na ugavi na kuziweka katika daftari la maafisa ununuzi na ugavi Serikalini pamoja na kukamilisha maandalizi ya kufanya tathmini ya ufanisi wa mfumo wa ununuzi wa umma nchini.

43. ***Mheshimiwa Spika***, shughuli nyingine zilizotekelezwa chini ya Usimamizi wa Ununuzi wa Umma, Rufaa za Zabuni za Umma, Huduma ya Ununuzi Serikalini, na kupitia Bodi ya Wataalam wa Ununuzi na Ugavi ni kama inavyooneshwa katika kitabu cha hotuba yangu kuanzia ukurasa wa 31 hadi ukurasa wa 36.

3.4.11. Ukaguzi wa Hesabu za Serikali

44. ***Mheshimiwa Spika,*** Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, ilifanya ukaguzi wa mapato na matumizi ya Serikali kwa kipindi cha mwaka 2014/15 kwa mujibu wa Ibara ya 143 ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Aidha, Ofisi ilifanya ukaguzi wa hesabu za Wizara na Idara za Serikali zinazojitegemea 63, mikoa 25 ya Tanzania Bara; Wakala za Serikali 32, Mifuko maalum na Taasisi nyingine za Serikali 45, Balozi 34 za Tanzania nje ya nchi, na hivyo kufanya jumla ya Taasisi zote zilizokaguliwa chini ya Serikali Kuu kufikia 199. Ukaguzi mwingine ulifanyika kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 na Mashirika ya Umma 102 kati ya Mashirika 186.

45. ***Mheshimiwa Spika,*** kazi nyingine za Ukaguzi wa Hesabu za Serikali zilizofanyika ni kama inavyooneshwa katika kitabu cha hotuba yangu kuanzia ukurasa wa 37 hadi ukurasa wa 39.

3.4.12. Usimamizi wa Mashirika na Taasisi za Umma

46. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara kupitia Ofisi ya Msajili wa Hazina ina jukumu la kusimamia rasilimali za Serikali ambapo rasilimali hizi ni pamoja na uwekezaji wa Serikali katika hisa za Mashirika ya Umma na ya Binafsi. Aidha, katika kutekeleza jukumu hili, Wizara husimamia utendaji wa Mashirika na Taasisi za Umma na kutoa ushauri kwa Serikali juu ya uwekezaji wake na nini kifanyike ili kuimarisha uendeshaji wa Taasisi na Mashirika ya Umma yanayosimamiwa na Wizara yapatayo 216.

47. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kutekeleza jukumu hili, Wizara kwa mwaka 2015/16 imekamilisha Taarifa ya uwekezaji wa Serikali kwenye Mashirika na Taasisi za Umma na kuiwasilisha kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali - CAG; Kukirejesha kwenye umiliki wa Serikali Kiwanda cha *General Tyre* kwa kununua hisa za mbia; Kukamilisha uhakiki wa madai wa waliokuwa watumishi kwenye mashirika yaliyobinafsishwa; Kufanya Ukaguzi wa Kimenejimenti kwenye Taasisi tano ambazo ni Chuo cha Kumbukumbu ya Mwalimu Nyerere – Kivukoni, Shirika la Elimu - Kibaha, Bodi ya Kahawa Tanzania na Chuo cha Ubaharia - Dar Es Salaam na Makumbusho ya Taifa ambapo taarifa ya kaguzi hizo zimeandaliwa.

48. ***Mheshimiwa Spika,*** mambo makubwa yaliyobainika katika kaguzi hizo za kimenejimenti ni pamoja na: Matumizi yasiyoridhisha ya rasilimali watu na fedha; ajira zisizozingatia utaratibu; ulipaji marupurupu na posho usiozingatia utaratibu na nyaraka za Msajili wa Hazina; madeni ya wazabuni ya muda mrefu yaliyolimbikizwa kutokana na ukosefu wa fedha, kutokana na ukosefu wa fedha; baadhi ya Taasisi kuingia mikataba ya kibiashara ambayo haina maoni ya Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali, uendeshaji wa Taasisi bila kuzingatia vigezo vya utawala bora kwa baadhi ya taasisi na hivyo kushindwa kutumia rasilimali zilizopo kwa weledi na tija; na Mamlaka za uteuzi kushindwa kuteua Bodi za Wakurugenzi kwa wakati kwa baadhi ya taasisi na kusababisha maamuzi ya msingi kuchelewa kufanyika au kutokufanyika kabisa.

49. ***Mheshimiwa Spika,*** hatua mbalimbali zimechukuliwa ili kurekebisha mapungufu yaliyobainishwa katika kaguzi hizo ikiwemo; kuzijulisha Wizara Mama pamoja na mamlaka nyingine za Serikali matokeo ya kaguzi hizo ili ziweze kuchukua hatua stahiki kwa Taasisi na Mashirika wanayoyasimamia; Ofisi ya Msajili wa Hazina kutoa maelekezo ya kusitisha malipo ya posho yasiyozingatia nyaraka na kanuni za Utumishi na kanuni za fedha, kuziagiza Taasisi husika kuandaa miongozo inayohitajika katika uendeshaji wa Taasisi na Mashirika, kuziagiza Bodi za Taasisi kuchukua hatua stahiki dhidi ya mapungufu yaliyobainishwa kwenye kaguzi na kumuomba Mwanasheria Mkuu wa Serikali kupitia upya mikataba ya kibiashara iliyoingiwa na Taasisi na Mashirika ya Umma.

50. ***Mheshimiwa Spika***, Wizara pia ilifanya uperembaji (Monitoring and Evaluation) kwenye Taasisi na Mashirika ya Umma 55 yaliyobinafsishwa kwa lengo la kukagua ufanisi na kuhakiki utekelezaji wa masharti kulingana na mikataba ya ununuzi kwa mujibu wa agizo la Mheshimiwa Rais wakati wa ufunguzi wa Bunge la 11. Baadhi ya mashirika hayo ni Mwanza Textile, Shinyanga Meat, Ilemela Fisheries, Manawa Ginneries, Blanket Manufacturing, Mtwara Cashewnut Factory, Likombe Cashewnut, Newala I Cashewnut Factory, Newala II Cashewnut Factory, Mtama Cashewnut Factory, Mufindi Pyrethrum Factory, TTA Dabaga, Mufindi Tea Company, Ludododolelo Pyrethrum Factory na Mahenye Farm. Kilichobainika ni kuwa baadhi ya wawekezaji kushindwa kutekeleza masharti ya mikataba hususan kuwekeza kwa kuzingatia mpango wa uwekezaji uliokubalika kati ya Serikali na Wawekezaji.

51. ***Mheshimiwa Spika,*** baada ya uperembaji huu Wizara imechukua hatua mbalimbali zikiwemo: Kuwaita wawekezaji wote waliobainika kutotekeleza mikataba ya mauzo; Kutoa notisi ya kusudio la kuvunja mikataba ya mauzo kwa baadhi ya wawekezaji; Kuvunja mkataba wa mauzo na wawekezaji; Kusaidia kutatua baadhi ya changamoto ambazo zimesababisha kutotekelezwa ipasavyo kwa mikataba ya mauzo ikiwemo kutokuwepo mipango wa Uwekezaji; na kuwapongeza baadhi ya wawekezaji ambao wameendelea kufanya vizuri katika kuendeleza mali walizonunua na kuchochea shughuli za kiuchumi na hatimaye kuchangia kwenye pato la Taifa.

3.4.13. Mafao ya Wastaafu na Mirathi

52. ***Mheshimiwa Spika***, dhana ya msingi ya sekta ya hifadhi ya jamii imejikita katika kuhakikisha kuwa wananchi wanawezeshwa kuishi maisha yenye staha kwa kupata huduma za msingi katika vipindi vya uzee, maradhi, ukosefu wa kazi, uzazi, kifo na hali nyingine itakayosababisha mtu asiweze kufanya shughuli za kujiongezea kipato. Serikali kwa kutambua mchango mkubwa uliotolewa na wastaafu katika ujenzi wa Taifa imeendelea kuboresha huduma ya malipo kwa wastaafu, kwa kulipa pensheni moja kwa moja kwenye akaunti zao kwa kutumia mfumo wa TEHAMA wa Benki Kuu ya Tanzania uitwao TACH kuanzia mwezi Mei, 2015. Aidha kumbukumbu za wastaafu zimeendelea kuhifadhiwa kwenye mfumo wa TEHAMA unaoitwa SAPERION ambapo hadi Machi, 2016 kumbukumbu za wastaafu 66,666 zilikuwa zimewekwa kwenye mfumo huo.

53. ***Mheshimiwa Spika***, kwa kutambua umuhimu huo wa hifadhi ya jamii kwa watumishi wa Umma na kwa kuzingatia sheria na kanuni za mifuko ya hifadhi ya jamii, Wizara hadi Machi, 2016 iliwasilisha mchango wa mwajiri kiasi cha shilingi bilioni 274.0.

3.4.14. Udhibiti wa Fedha Haramu na Ufadhili wa Ugaidi

54. ***Mheshimiwa Spika***; katika mwaka 2015/16 Wizara kupitia Kitengo cha Kudhibiti Utakasishaji wa Fedha Haramu imeendelea kusimamia utekelezaji wa

Sheria ya Udhibiti wa Utakasishaji wa Fedha Haramu. Hadi kufikia Machi, 2016 Wizara imepokea na kuchambua taarifa 164 za miamala shuku inayohusu fedha haramu na ufadhili wa ugaidi. Kati ya hizo, taarifa 52 za kiintelijensia ziliwasilishwa kwenye vyombo vinavyosimamia utekelezaji wa sheria kwa uchunguzi. Aidha, Wizara ilikagua watoa taarifa mbalimbali ikiwa ni pamoja na benki 17 na kampuni ya masoko ya hisa moja.

55. ***Mheshimiwa Spika***, Wizara pia ilisaini Hati za Makubaliano (Memorandam of Understanding) na wadau wa ndani na nje ya nchi ikiwemo Taasisi ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa na Kitengo cha Kudhibiti Utakasishaji wa Fedha Haramu cha Zimbabwe na hivyo kufanya idadi ya hati za makubaliano na vitengo mbalimbali kuwa kumi; Kutoa elimu na mafunzo kwa wadau mbalimbali wakiwemo watoa taarifa za jinsi ya kutumia mfumo maalum wa uchambuzi wa taarifa wa kompyuta kwa ajili ya kurahisisha uwasilishaji wa taarifa za miamala shuku na uchambuzi; na Kuratibu na kusimamia zoezi la Kitaifa la kutathmini viashiria hatarishi vya fedha haramu na ufadhili wa ugaidi.

3.4.15. Tume ya Pamoja ya Fedha

56. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2015/16 Wizara kupitia Tume ya Pamoja ya Fedha imekamilisha Ripoti ya Stadi kuhusu Mwenendo wa Uchumi na Mapato ya Muungano ambayo lengo lake ni kuiwezesha Tume kushauri na kupendekeza namna bora ya kuboresha vyanzo vya mapato ya muungano kwa kuzingatia mwenendo wa uchumi. Ripoti ya stadi hiyo imewasilishwa katika

Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Serikali ya Mapinduzi Zanzibar.

3.4.16. Ubia kati ya Serikali na Sekta Binafsi

57. ***Mheshimiwa Spika***, katika mwaka 2015/16, Wizara imeendelea kupokea na kuchambua miradi ya ubia kwa lengo la kuiidhinisha kwa mujibu wa Sheria. Wizara kupitia Kitengo chake cha Ubia kati ya Sekta ya Umma na Sekta Binafsi imechambua na kuidhinisha mradi wa kufua umeme wa Kinyerezi lll. Aidha, upembuzi yakinifu wa mradi wa barabara ya tozo kati ya Dar es Salaam na Chalinze unaendelea kufanyika. Kadhalika, Serikali ipo katika hatua ya mwisho kumpata mshauri elekezi kwa ajili ya mradi wa kuzalisha madawa muhimu na utengenezaji wa vifaa tiba chini ya Bohari Kuu ya Madawa (MSD). Vilevile, Wizara kupitia kitengo chake cha ubia inafanya uchambuzi wa maandiko ya mradi wa uendeshaji wa daraja la Kigamboni kwa lengo la kuidhinisha Mradi huo tayari kwa kuandaliwa mkataba wa uendeshaji.

58. ***Mheshimiwa Spika***, sambamba na uchambuzi wa miradi, katika mwaka 2015/16 mafunzo mbalimbali yalitolewa kwa makundi sita yakiwemo watunga sera; Maofisa Waandamizi Serikali Kuu na Serikali za Mitaa; Taasisi Binafsi; Mashirika ya Umma; Taasisi za Serikali; na taasisi za fedha kutegemea na mahitaji na majukumu ya kila kundi. Jumla ya wadau 217 walipatiwa mafunzo kuhusu Sera, Sheria na Kanuni za Miradi ya Ubia.

3.5. USIMAMIZI NA URATIBU WA TAASISI NA MASHIRIKA YA UMMA CHINI YA WIZARA

59. ***Mheshimiwa Spika***, kama nilivyoeleza hapo awali, Wizara yangu inaratibu na kusimamia mashirika na Taasisi za Umma 35 zilizo chini yake. Utekelezaji wa majukumu ya Taasisi na Mashirika haya kwa mwaka 2015/16 ni kama inavyooneshwa katika kitabu cha hotuba yangu kuanzia ukurasa wa **46** hadi ukurasa wa **75**. Aidha, utekelezaji wa miradi ya maendeleo chini ya Wizara kwa mwaka 2015/16, ikijumuisha mafanikio pamoja na changamoto ni kama pia unavyooneshwa katika kitabu cha hotuba yangu kuanzia ukurasa wa **76** hadi ukurasa wa **82.**

4.0 MALENGO YA MPANGO NA BAJETI KWA MWAKA 2016/17

60. ***Mheshimiwa Spika,*** baada ya kuelezea utekelezaji wa mjukumu ya Wizara kwa kina kwa mwaka 2015/16, naomba sasa nieleze malengo ya Mpango na Bajeti kwa mwaka 2016/17.

4.1 MAJUKUMU YA WIZARA

4.1.1 Kubuni na Kusimamia Utekelezaji wa Sera za Uchumi Jumla

61. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2016/17 Wizara imepanga kuendelea kuimarisha Sera ya fedha ili iendane na sera ya bajeti kwa lengo la kudhibiti na kupunguza mfumuko wa bei pamoja na tofauti kati ya riba za amana na zile za mikopo.

4.1.2 Uratibu wa Mipango ya Maendeleo ya Taifa

62. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2016/17 Wizara imepanga kuendelea kuwaelimisha wadau mbalimbali kuhusu wajibu wao katika kutekeleza Mpango wa Pili wa Maendeleo wa Miaka Mitano (2011/12 – 2020/21); Kuandaa Mpango wa Maendeleo wa Taifa wa Mwaka 2017/18; Kufuatilia utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo na; Kuchapisha, kusambambaza na kuelimisha wadau mbalimbali kuhusu Mwongozo wa Usimamizi wa Uwekezaji wa Umma (PIM – OM). Shughuli hii inalenga kuimarisha taratibu za uibuaji, utekelezaji na usimamizi wa miradi ya maendeleo ili kuhakikisha kuwa miradi inayoibuliwa inatekelezwa kikamilifu na kwa mafanikio makubwa.

4.1.3 Uratibu wa Mikakati ya Kupunguza Umaskini

63. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara kwa mwaka 2016/17 imepanga kuandaa mpango wa kitaifa wa ufuatiliaji na tathmini wa jitihada za kuondoa umaskini, ikiwemo viashiria vya kupima utekelezaji wa Malengo ya Maendeleo Endelevu. Mpango huu utasaidia kufuatilia utekelezaji wa programu za kuondoa umaskini katika sekta mbalimbali, kuibua changamoto na kurekebisha kasoro kila mwaka; Kuandaa Taarifa ya Hali ya Umaskini na Maendeleo ya Watu; Kuanzisha kituo cha utunzaji na utoaji wa taarifa mbalimbali kuhusu programu za kuondoa umaskini na maendeleo ya watu; Kuandaa mwongozo wa namna ya kuibua na kutumia fursa za kiuchumi katika maeneo yanayowazunguka wananchi katika halmashauri mbalimbali nchini. Hatua hii itaongeza ushiriki wa wananchi hususani vijijini katika miradi ya uzalishaji na kuongeza kipato; na kufanya tafiti mbalimbali kuhusu masuala ya kuondoa umaskini hususan namna bora na endelevu ya kuboresha jitihada za Serikali katika kuinua hali ya maisha ya watanzania walio chini ya mstari wa umaskini na kuongeza kasi katika kuleta maendeleo ya binadamu.

4.1.4 Usimamizi wa Ukusanyaji wa Mapato ya Serikali

(a) **Mapato ya Ndani**

64. ***Mheshimiwa Spika***, ili kuimarisha ukusanyaji wa mapato, katika mwaka 2016/17 Wizara pamoja na mambo mengine imepanga kuendelea na mfumo wa

dirisha moja la kielektroniki kati ya Mamlaka ya Bandari Tanzania na Mamlaka ya Mapato; kuendelea kudhibiti mizigo yote inayoingia kutoka bandari kavu zote; kuendelea kuimarisha mapato kwenye ushuru wa forodha na bidhaa; kuendelea kusimamia matumizi ya mashine za kielektoniki (EFDs); kushughulikia kwa haraka rufaa za pingamizi na kodi; kufanya kaguzi kwa kuzingatia viashiria hatarishi vya uvujaji wa mapato ya Serikali; kusimamia misamaha ya kodi ili kuhakikisha inatolewa tu kwa wale wanaostahili na inatumika ipasavyo na; kuendelea kutoa elimu ya walipa kodi kuhusu umuhimu wa kulipa kodi kwa maendeleo ya nchi.

(b) **Misaada na Mikopo**

65. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2016/17 Serikali itaendelea kushirikiana na wadau mbalimbali ili kupata fedha za nje za kugharamia miradi ya maendeleo. Serikali itaelekeza fedha za nje katika kutelekeza miradi mikubwa ya maendeleo itakayochochea ukuaji wa uchumi sambamba na kuongeza ufanisi wa ukusanyaji wa mapato ya ndani na kuimarisha usimamizi wa matumizi ya Serikali. Hata hivyo, azma ya Serikali ni kupunguza na hatimaye kuondokana na utegemezi wa kibajeti.

66. ***Mheshimiwa Spika,*** Serikali kwa kushirikiana na Washirika wa Maendeleo tumekubaliana kuwaleta Washauri Elekezi wa kimataifa ili waweze kufanya tathmini ya ushirikiano wetu pamoja na namna ya kuendesha majadiliano. Lengo ni kuboresha ushirikiano wa maendeleo na kushauriana na

Serikali juu ya njia nzuri ya kupokea fedha za nje ili ziweze kuwekezwa kwenye miradi ya maendeleo yenye kuleta ufanisi zaidi.

4.1.5 Uandaaji na Usimamizi wa Utekelezaji wa Bajeti ya Serikali

67. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara kwa mwaka 2016/17 imepanga pamoja na mambo mengine kuendelea kuandaa na kusimamia utekelezaji wa bajeti ya Serikali inayojumuisha matumizi ya kawaida na maendeleo; Kuendelea kupitia mfumo wa uwasilishaji wa bajeti za Wizara, Idara za Serikali, Mikoa na Halmashauri na kuhakikisha kuwa Sera na Mipango ya Kitaifa na ile ya Kisekta vyote vimeingizwa ipasavyo katika Bajeti ya Serikali na kutengewa fedha; Kufanya tathmini ya Bajeti ya Serikali kwa lengo la kuhakikisha kuwa inazingatia mahitaji ya makundi yote ya jamii; Kuendelea kuimarisha mifumo ya Kompyuta ya uandaaji bajeti ili kukidhi mahitaji ya taarifa mbalimbali zinazohitajika na; Kuendelea kujenga uwezo wa Wizara, Idara za Serikali, Mikoa na Idara katika uandaaji wa bajeti ya muda wa kati, usimamiaji wake na utoaji taarifa za utekelezaji ikiwa ni pamoja na ufuatiliaji na tathmini kwa wakati.

4.1.6 Usimamizi na Udhibiti wa Matumizi ya Fedha za Umma

68. ***Mheshimiwa spika,*** katika mwaka 2016/17 Wizara imepanga kuandaa na kukamilisha Programu ya Usimamizi na udhibiti wa matumizi ya fedha za umma Awamu ya Tano ya Miaka Mitano 2017/2018 -2021/22; Kuendelea

kuwajengea uwezo watumishi wa Serikali wa kada zinazohusiana na usimamizi wa fedha za umma; Kufanya tathmini ya utekelezaji wa programu kwa kushirikiana na wadau wa maendeleo ili kupima mafanikio ya utekelezaji wa Progam ya Awamu ya Nne na; Kusimamia na Kuratibu zoezi la Upimaji wa Mifumo ya Fedha - *Public Expenditure and Financial Accountability* katika Mamlaka za Serikali za Mitaa.

4.1.7 Usimamizi wa Malipo

69. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2016/17 Wizara imepanga kuendelea kutoa udhamini wa masomo kwa wahasibu, wakaguzi, wagavi na wataalamu wa kompyuta kutoka Serikali Kuu na Serikali za Mitaa ambao wapo vyuoni; Kusimika Mfumo wa TISS katika Halmashauri zipatazo 58 zilizopo katika Mikoa ya Dar es Salaam, Mbeya, Mwanza, Arusha, Tanga, Morogoro na Dodoma. Wizara imepanga kuendelea kusimamia, kuimarisha na kuboresha uendeshaji na uunganishaji wa mtandao wa malipo wa Serikali. Aidha, Wizara imepanga kuunganisha Mfumo wa Malipo wa EFT katika Wizara ya Fedha na Mipango, Afya na Ustawi wa Jamii na Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Ufundi; Kuunganisha mfumo wa uwasilishaji mapato wa Mamlaka ya Mapato Tanzania - Tanzania Revenue Gateway System (RGS) na mfumo wa Hazina - Treasury Revenue Accounting System kwa lengo la kupata taarifa za mapato ya kodi kutoka TRA kielektroniki.

70. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara imepanga pia kufuatilia utekelezaji wa Miongozo ya ukaguzi wa ndani; kukagua mfumo wa kuandaa bajeti; Kufanya ukaguzi maalum kadri ya mahitaji ya Mlipaji Mkuu wa Serikali na wadau wengine; na kuendelea kutoa mafunzo na kufanya ufuatiliaji wa miongozo mbalimbali ambayo imetolewa na Wizara kwa wakaguzi wa ndani wote na wadau mbalimbali wanaotumia miongozo hiyo.

4.1.8 Deni la Taifa

71. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara kwa mwaka 2016/17 imepanga kuendelea kulipa madeni mbalimbali yaliyokopwa na Serikali ili kugharamia miradi ya maendeleo nchini pamoja na kuwasilisha michango ya Serikali kwenye Mifuko ya Hifadhi za Jamii. Aidha, kwa kuwa malipo ya fidia kwa wafanyakazi waliokuwa wakipata ajali mahala pa kazi yalikuwa hayashughulikiwi ipasavyo na waajiri na mifuko iliyopo ya Hifadhi ya Jamii ambayo mingi ni ya Pensheni, Serikali ilianzisha Mfuko wa Fidia kwa Wafanyakazi na Wizara kwa mwaka 2016/17 imepanga kuanza kuwasilisha mchango wa mwajiri kwenye Mfuko wa Fidia kwa Wafanyakazi ili watumishi wa umma wakipata ajali mahala pa kazi waweze kulipwa na Mfuko huu kwa wakati.

4.1.9 Usimamizi wa Mali ya Serikali

72. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2016/17 Wizara chini ya jukumu lake la kusimamia mali ya Serikali imepanga kufanya uthamini wa ardhi na majengo ili kuwa na taarifa sahihi za mali ya Serikali; Kuendelea kuondosha mali chakavu, sinzia na zilizokwisha muda wake; na Kufanya uhakiki wa mali za watu binafsi zilizo chini ya uangalizi wa Serikali na zile zinazotokana na utaifishwaji kwa lengo la kuepuka ulipaji wa fidia usiokuwa wa lazima. Aidha, Wizara itahakiki mali katika Wizara, Idara zinazojitegemea na Wakala za Serikali ili kutoa ushauri wa kupunguza hasara zinazotokana na matumizi yasiyo sahihi.

4.1.10 Ununuzi wa Umma

73. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2016/17 Wizara kupitia Wakala wa Huduma ya Ununuzi Serikalini imepanga kutekeleza yafuatayo: Kufanya mapitio ya kanuni za ununuzi wa umma; Kuandaa mwongozo wa utekelezaji wa shughuli za ununuzi wa umma nchini; Kuwajengea uwezo wadau mbalimbali wa ununuzi nchini juu ya utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Ununuzi wa Umma na kukamilisha tathmini ya ufanisi wa mfumo wa ununuzi wa umma nchini. Aidha, Wizara imepanga kutekeleza mpango wa mafunzo wa maafisa ununuzi na ugavi walioko katika Serikali Kuu na Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kuwajengea uwezo juu ya usimamizi wa mikataba ya ununuzi; Kutoa mafunzo ya matumizi ya mfumo wa malipo wa EPICOR 9 kwa baadhi ya maafisa ununuzi na ugavi

Serikalini pamoja na kuendelea kuhakiki taarifa za maafisa ununuzi na ugavi na kuziweka katika daftari la maafisa ununuzi na ugavi Serikalini.

74. ***Mheshimiwa Spika,*** kazi nyingine zilizopangwa kufanywa na Wizara kwa mwaka 2016/17 ni pamoja na kukamilisha mfumo wa manunuzi kwa njia ya mtandao na kuanza kuutumia kwa majaribio kwenye robo ya pili ya mwaka 2016/17 kwa manunuzi ya madawa na vifaa tiba pamoja na manunuzi ya bidhaa mtambuka; Kuongeza uwezo wa watumiaji wa Sheria ya Ununuzi wa Umma kwa kufanya mafunzo kwa wanataaluma na wadau wengine ikiwa ni pamoja na kufanya utafiti juu ya taaluma ya ununuzi na ugavi utakaopelekea kutoa ushauri kwa Serikali kwenye maeneo ya taratibu na sera za ununuzi na ugavi na; Kuongeza kiwango cha ufaulu wa watahiniwa toka kiwango cha sasa cha asilimia 42.8 hadi kufikia asilimia 50 kwa kuboresha mazingira ya kujifunzia.

75. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2016/17, Wizara kupitia Wakala wa Huduma ya Ununuzi Serikalini imepanga kuendelea na ununuzi wa magari kwa pamoja; Kuongeza uwezo wa Wakala wa kuhifadhi mafuta kufikia wastani wa lita 50,000 kila mkoa katika mikoa ya Iringa, Kigoma, Mbeya, Morogoro na Mwanza; Kuanza ujenzi wa ofisi, ghala na kisima cha mafuta katika mikoa ya Geita, Katavi, Njombe na Simiyu. Aidha, Wakala wa Huduma ya Ununuzi Serikalini utaendelea na kazi ya kufunga mfumo wa udhibiti na usimamizi wa mafuta ya magari na mitambo katika mikoa ya Arusha, Dodoma, Iringa, Mbeya, Mwanza, Morogoro, Ruvuma, Singida na Tanga.

4.1.11 Ukaguzi wa Hesabu za Serikali

76. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2016/17 Wizara kupitia Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi imelenga kuendelea kufanya ukaguzi wa mapato na matumizi ya Serikali kwa kipindi cha mwaka 2015/16. Ukaguzi utaelekezwa katika ukusanyaji wa mapato na matumizi ya Serikali Kuu, Mamlaka za Serikali za Mitaa, Taasisi za Serikali na Mashirika ya Umma. Aidha, ukaguzi utahusisha Sekta ya mafuta na gesi na pia ukaguzi katika sekta ya madini utaimarishwa. Wizara itaendelea kuimarisha uwezo wa kitaalam kwa Wakaguzi wake, na kuendelea na ujenzi wa majengo ya Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ili kuongeza uhuru wa wakaguzi kutekeleza majukumu yao kwa ufanisi na tija zaidi ili kukidhi matakwa ya viwango vya kimataifa vya taasisi za ukaguzi pamoja na maazimio ya kimataifa ya Lima na Mexico ambayo Tanzania imeyaridhia.

4.1.12 Usimamizi wa Mashirika na Taasisi za Umma

77. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2016/17 Wizara kupitia Ofisi ya Msajili wa Hazina, itaendelea kufanya uhakiki wa mali za taasisi na mashirika za umma zilizoingizwa katika daftari la mali; Kufuatilia na kuhakiki mali za mashirika yaliyobinafsishwa ili kubaini mali ambazo hazikuingizwa kwenye orodha ambazo hivi sasa zinamilikiwa kinyume na sheria ili zirejeshwe Serikalini; Kufanya utafiti wa taasisi ambazo zina vyanzo binafsi vya mapato kwa lengo la kuangalia uwezekano wa kuziondoa kwenye utegemezi wa ruzuku ya Serikali; na

kukamilisha maandalizi ya mfumo wa tathmini na ufuatiliaji kwa taasisi na mashirika ya umma.

4.1.13 Mafao ya Wastaafu na Mirathi

78. ***Mheshimiwa Spika,*** kwa mwaka 2016/17 shilingi trilioni 1.14 zimetengwa kwa ajili ya kulipa mchango wa mwajiri kwenye Mifuko ya Hifadhi ya Jamii. Aidha, Wizara itaendelea kuboresha kumbukumbu za wastaafu ikiwa ni pamoja na kulipa pensheni kwa wakati.

4.1.14 Udhibiti wa Fedha Haramu na Ufadhili wa Ugaidi

79. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2016/17 Wizara imepanga kuendelea kupokea na kuchambua taarifa za miamala shuku zinazohusu utakasishaji wa fedha haramu na ufadhili wa ugaidi; Kuendelea kuwasilisha taarifa za intelijensia kwenye vyombo vinavyosimamia utekelezaji wa sheria kwa ajili ya uchunguzi; Kukamilisha zoezi la kutathmini mianya na viashiria vya fedha haramu na ufadhili wa ugaidi nchini; Kuendelea na utekelezaji wa mikakati ya kitaifa na kimataifa ya udhibiti wa fedha haramu na ufadhili wa ugaidi; na kuendelea na ukaguzi wa taasisi mbalimbali za fedha na zisizo za fedha ili kubaini kama sheria na miongozo ya kudhibiti utakasishaji wa fedha haramu na ufadhili ugaidi inafuatwa ipasavyo.

4.1.15 Tume ya Pamoja ya Fedha

80. ***Mheshimiwa Spika,*** kwa mwaka 2016/17 Wizara kupitia Tume ya Pamoja ya Fedha imepanga kuendelea kufanya stadi ya uwekezaji katika mambo ya muungano. Stadi hii inalenga kubaini ushiriki wa pande mbili za muungano katika uwekezaji kwa mambo ya muungano. Aidha, Wizara inakusudia kufanya mapitio ya stadi zilizofanywa na Tume kuhusu mfumo bora wa kodi wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ikiwa ni pamoja na uchambuzi wa masuala ya fedha yanayohusu mambo ya muungano.

4.1.16 Ubia kati ya Serikali na Sekta Binafsi

81. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2016/17 Wizara itaendelea kupokea na kuchambua miradi ya ubia kwa lengo la kuiidhinisha; Kutoa ushauri kwa Wizara na Taasisi za Serikali katika kuchagua miradi bora ya ubia; Kuziwezesha taasisi zenye miradi ya ubia kuajiri washauri elekezi pamoja na kuendelea kutoa elimu kwa wadau mbalimbali kuhusu sera, sheria na kanuni za miradi ya ubia.

4.2 USIMAMIZI NA URATIBU WA TAASISI NA MASHIRIKA YA UMMA CHINI YA WIZARA

82. ***Mheshimiwa Spika,*** mipango na malengo ya bajeti kwa mwaka 2016/17 kwa upande wa mashirika na taasisi za umma zilizochini ya Wizara ni kama

inavyooneshwa katika kitabu cha hotuba yangu kuanzia ukurasa wa 97 hadi ukurasa wa 121.

5.0 MAKADIRIO YA MAPATO KWA MWAKA 2016/17

5.1 MAKADIRIO YA MAPATO

83. ***Mheshimiwa Spika***, katika mwaka 2016/17, Wizara inakadiria kukusanya maduhuli kiasi cha shilingi **449,699,727,503** kutoka katika vyanzo mbalimbali ikiwa ni pamoja na mauzo ya nyaraka za zabuni, kodi za pango, mauzo ya leseni za minada na mishahara isiyolipwa, gawio, marejesho ya mikopo na michango kutoka katika Taasisi na Mashirika ya Umma.

5.2 MAOMBI YA FEDHA KWA MWAKA 2016/17

84. ***Mheshimiwa Spika***, Wizara ya Fedha na Mipango kwa mwaka 2016/17 kupitia mafungu yote tisa ya kibajeti inaomba kuidhinishiwa jumla ya **Shilingi 8,716,493,400,510 (bilioni 8,716.49)** kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida. Kati ya fedha hizo, **Shilingi 45,454,478,000 (bilioni 45.45)** ni kwa ajili ya Mishahara na **Shilingi 8,671,038,922,510 (bilioni 8,671.04)** ni kwa ajili ya Matumizi Mengineyo. Kwa upande wa fedha za maendeleo, Wizara ya Fedha na Mipango inaomba kuidhinishiwa jumla ya **shilingi 791,998,424,268 (bilioni 791.99)**. Kati ya fedha hizo, **Shilingi 723,150,000,000 (bilioni 723.15)** ni

Fedha za Ndani na **Shilingi 68,848,424,268 (bilioni 68.85)** ni Fedha za Nje. Mchanganuo kwa kila fungu ni kama ifuatavyo:-

5.2.1 FUNGU 50 – WIZARA YA FEDHA NA MIPANGO

85. ***Mheshimiwa Spika***, katika Fungu hili kwa mwaka 2016/17, Wizara inaomba kuidhinishiwa kiasi cha fedha kama ifuatavyo:

(a) Matumizi ya kawaida - **Shilingi 50,716,878,000 (bilioni 50.72)**. Kati ya hizo:

(i) Mishahara - **Shilingi 6,984,801,000 (bilioni 6.98)**

(ii) Matumizi Mengineyo – **Shilingi 43,732,077,000 (bilioni 43.73)**

(b) Miradi ya Maendeleo - **Shilingi 26,035,591,500 (bilioni 26.03)**. Kati ya hizo:

(i) Fedha za Ndani - **Shilingi 9,000,000,000 (bilioni 9.00)**.

(ii) Fedha za Nje - **Shilingi 17,035,591,500 (bilioni 17.03).**

5.2.2 FUNGU 21 – HAZINA

86. ***Mheshimiwa Spika***, katika Fungu hili kwa mwaka 2016/17, Wizara inaomba kuidhinishiwa kiasi cha fedha kama ifuatavyo:

(a) Matumizi ya Kawaida - **Shilingi 411,279,240,510 (bilioni 411.28)**. Kati ya hizo:

(i) Mishahara ya fungu hili - **Shilingi 4,474,752,000 (bilioni 4.47).**

(ii) Matumizi Mengineyo - **Shilingi 406,804,488,510 (bilioni 406.8)** ambazo ni kwa ajili ya matumizi ya Idara, Taasisi zilizo chini ya Fungu hili, pamoja na matumizi maalum.

(b) Miradi ya maendeleo - **Shilingi 740,155,523,400 (bilioni 740.15)**. Kati ya hizo:

(i) Fedha za Ndani - **Shilingi 699,500,000,000 (bilioni 699.5)**

(ii) Fedha za Nje - **Shilingi 40,655,523,400 (bilioni 40.65)**

5.2.3 FUNGU 22- DENI LA TAIFA

87. ***Mheshimiwa Spika***, katika Fungu hili kwa mwaka 2016/17, Wizara inaomba kuidhinishiwa kiasi cha fedha kama ifuatavyo:

(a) Matumizi ya Kawaida - **Shilingi 8,009,341,187,000 (bilioni 8,009.34).** Kati ya hizo:

(i) Mishahara - **Shilingi 9,340,716,000 (bilioni 9.34)**

(ii) Matumizi Mengineyo - **Shilingi 8,000,000,471,000 (bilioni 8,000)**

5.2.4 FUNGU 23 – MHASIBU MKUU WA SERIKALI

88. ***Mheshimiwa Spika***, katika Fungu hili kwa mwaka 2016/17, Wizara inaomba kuidhinishiwa kiasi cha fedha kama ifuatavyo:-

(a) Matumizi ya Kawaida - **Shilingi 45,585,865,000 (bilioni 45.58).** Kati ya hizo

(i) Mishahara - **Shilingi 6,784,116,000 (bilioni 6.78)**

(ii) Matumizi Mengineyo - **Shilingi 38,801,749,000 (bilioni 38.8).**

(b) Miradi ya Maendeleo – **Shilingi 4,493,750,000 (bilioni 4.49).** Kati ya hizo:

(i) Fedha za Ndani - **Shilingi 2,000,000,000 (bilioni 2).**

(ii) Fedha za Nje - **Shilingi 2,493,750,000 (bilioni 2.49).**

5.2.5 FUNGU 7 – OFISI YA MSAJILI WA HAZINA

89. ***Mheshimiwa Spika***, katika Fungu hili kwa mwaka 2016/17, Wizara inaomba kuidhinishiwa kiasi cha fedha kama ifuatavyo:

(a) Matumizi ya Kawaida – **Shilingi 160,181,000,000 (bilioni 160.18).** Kati ya hizo:-

(i) Mishahara - **Shilingi 1,974,355,000 (bilioni 1.97)**

(ii) Matumizi Mengineyo - **Shilingi 158,206,645,000 (bilioni 158.21).**

(b) Miradi ya Maendeleo – **Shilingi 3,228,540,000 (bilioni 3.23)** Kati ya hizo:

(i) Fedha za Ndani – **Shilingi 650,000,000 (bilioni 0.65).**

(ii) Fedha za Nje -**Shilingi 2,578,540,000 (bilioni 2.58).**

5.2.6 FUNGU 10 – TUME YA PAMOJA YA FEDHA

90. ***Mheshimiwa Spika***, katika Fungu hili kwa mwaka 2016/17, Wizara inaomba kuidhinishiwa kiasi cha fedha kama ifuatavyo:-

(a) Matumizi ya Kawaida - **Shilingi 1,374,270,000 (bilioni 1.37).** Kati ya hizo:-

(i) Mishahara **- Shilingi 464,472,000 (bilioni 0.46)**

(ii) Matumizi Mengineyo- **Shilingi 909,798,000 (bilioni 0.91).**

5.2.7 FUNGU 13 – KITENGO CHA UDHIBITI WA FEDHA HARAMU

91. ***Mheshimiwa Spika***, katika Fungu hili kwa mwaka 2016/17, Wizara inaomba kuidhinishiwa kiasi cha fedha kwa Matumizi ya Kawaida - **Shilingi 1,603,081,000 (bilioni 1.6).**

5.2.8 FUNGU 45 – OFISI YA TAIFA YA UKAGUZI

92. ***Mheshimiwa Spika***, katika Fungu hili kwa mwaka 2016/17, Wizara inaomba kuidhinishiwa kiasi cha fedha kama ifuatavyo:

(a) Matumizi ya Kawaida **Shilingi 32,373,096,000 (bilioni 32.37).** Kati ya hizo:- (i) Mishahara ni **Shilingi 13,870,774,000 (bilioni 13.87)**

(ii) Matumizi Mengineyo ni **Shilingi 18,502,322,000 (bilioni 18.50)**

(b) Miradi ya Maendeleo Fedha za Nje ni **Shilingi 12,285,427,368 (bilioni 12.28).**

(i) Fedha za Ndani – **Shilingi 8,000,000,000 (bilioni 8.00)**

(ii) Fedha za Nje – **Shilingi 4,285,427,368 (bilioni 4.28)**

5.2.9 FUNGU 66 – TUME YA MIPANGO

93. ***Mheshimiwa Spika***, katika Fungu hili kwa mwaka 2016/17, Wizara inaomba kuidhinishiwa kiasi cha fedha kama ifuatavyo:-

(a) Matumizi ya kawaida - **Shilingi 4,038,783,000 (bilioni 4.04).** Kati ya hizo:

(i) Mishahara - **Shilingi 1,560,492,000 (bilioni 1.56)**

(ii) Matumizi Mengineyo - **Shilingi 2,478,291,000 (bilioni 2.48)**

(b) Miradi ya Maendeleo – **Shilingi 5,799,592,000 (bilioni 5.79)**. Kati ya hizo:

(i) Fedha za Ndani - **Shilingi 4,000,000,000 (bilioni 4).**

(ii) Fedha za Nje - **Shilingi 1,799,592,000 (bilioni 1.79).**

94. ***Mheshimiwa Spika,*** pamoja na kuwasilisha mbele ya Bunge lako Tukufu maombi ya fedha kwa mafungu Tisa niliyoyataja katika aya ya 190 ya kitabu cha hotuba yangu, nichukue fursa hii pia kuwasilisha maombi ya fedha kwa mwaka 2016/17 kwa ajili ya Mfuko wa Mahakama (Fungu 40) na Mfuko wa Bunge (Fungu 42). Maombi haya ni kwa mujibu wa marekebisho yaliyofanyika kwenye kifungu cha 59

kifungu kidogo cha 3 cha Sheria ya Utawala wa Mahakama Sura 237 na kifungu cha 29 kifungu kidogo cha 3 cha Sheria ya Utawala wa Bunge, Sura 115, kupitia Sheria ya Bajeti ya mwaka 2015. Sheria hizi zinampa mamlaka Waziri mwenye dhamana na masuala ya fedha kuwasilisha Bungeni maombi ya fedha za matumizi ya mifuko hii.

95. ***Mheshimiwa Spika,*** kwa kuzingatia sheria hii, naomba Bunge lako Tukufu liidhinishe jumla ya **Shilingi 230,693,160,000 (bilioni 230.69)** kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na Maendeleo kwa mafungu haya mawili. Kati ya hizo, **Shilingi 176,931,426,000 (bilioni 176.93)** ni kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na **Shilingi 53,761,734,000 (bilioni 53.76)** ni kwa ajili ya miradi ya Maendeleo. Mchanganuo wake ni kama ifuatavyo:-

5.2.10 FUNGU 40 – MFUKO WA MAHAKAMA

96. ***Mheshimiwa Spika***, katika Fungu hili kwa mwaka 2016/17, Wizara inaomba kuidhinishiwa kiasi cha fedha kama ifuatavyo:-

(a) Matumizi ya kawaida - **Shilingi 84,865,309,000 (bilioni 84.86)**. Kati ya hizo:

(i) Mishahara - **Shilingi 50,345,775,000 (bilioni 50.35)**

(ii) Matumizi Mengineyo – **Shilingi 34,519,534,000 (bilioni 34.52)**

(b) Miradi ya Maendeleo - **Shilingi 46,761,734,000 (bilioni 46.76)**. Kati ya hizo:

(i) Fedha za Ndani - **Shilingi 24,000,000,000 (bilioni 24.00)**.

(ii) Fedha za Nje - **Shilingi 22,761,734,000 (bilioni 22.76).**

5.2.1 FUNGU 42 – MFUKO WA BUNGE

97. ***Mheshimiwa Spika***, katika Fungu hili kwa mwaka 2016/17, Wizara inaomba kuidhinishiwa kiasi cha fedha kama ifuatavyo:-

(a) Matumizi ya kawaida - **Shilingi 92,066,117,000 (bilioni 92.07)**. Kati ya hizo:

(i) Mishahara - **Shilingi 23,798,609,000 (bilioni 23.80)**

(ii) Matumizi Mengineyo - **Shilingi 68,267,508,000 (bilioni 68.27)**

(b) Miradi ya Maendeleo Fedha za Ndani - **Shilingi 7,000,000,000 (bilioni 7.00)**.

6.0 SHUKRANI

98. ***Mheshimiwa Spika,*** naomba nitumie nafasi hii kuzishukuru nchi na mashirika mbalimbali ya kimataifa ambayo kwa namna moja ama nyingine yamesaidia katika utekelezaji wa bajeti ya Wizara. Kwanza napenda kuzishukuru nchi za Finland, Uingereza kupitia shirika la DFID, Canada, Denmark kupitia shirika la DANIDA, Ireland, Japan kupitia shirika la JICA, Marekani, Norway, Sweden, Uholanzi na Ujerumani. Pia taasisi mbalimbali za kimataifa ikiwemo

Benki ya Maendeleo ya Afrika, Benki ya Dunia, Global Fund, Umoja wa Ulaya, na Mashirika ya Umoja wa Mataifa ya UNFPA na UNDP.

99. ***Mheshimiwa Spika,*** napenda pia kuwashukuru sana wafanyakazi na wananchi wote ambao wameendelea kulipa kodi kwa hiari na pia kushiriki katika ujenzi wa Taifa letu. Ni imani yangu kuwa juhudi hizi zinazochukuliwa na Serikali yetu na wananchi zitatuwezesha kufikia malengo yetu ya kukuza uchumi na kupambana na umaskini.

100. ***Mheshimiwa Spika,*** mwisho kabisa napenda kuwashukuru Waheshimiwa Wabunge wote kwa kunisikiliza. Hotuba hii pia inapatikana katika tovuti ya Wizara (www.mof.go.tz).

101. ***Mheshimiwa Spika,*** naomba kutoa hoja.